anul III no. 22 ■ lei 5 ■ fe
bruarie 1930 ✦ bucureşti

barbu albastru — geo bogza — v.
brauner — j. g. costin — gheorghe
dinu — b. fondane — b. fundo
ianu — n. furcă — raul iulian —
m. h. maxy — saşa pană — ilarie
voronca — a. zaremba.

UNU

CALENDARUL VIU

Cotidian parcul era o carte citită cu aleile turmentate, cu părul răvăşit, iar prospeţimea afişelor în fiecare dimineaţă schimbă decorul oraşului cu o policromie de sorţuri. Pasul tău descreşte stamine cînd prin ploaie treci, cum printr'un coridor răsturnat. De cîte ori te ciocneşti cu tine pe acelaş bulevard al inimii şi, protocolar, îţi ceri iertare? O absenţă, două, trei: o capă de imponderabil, de uitări. Aleia inimii. Aleia umbrelor cari cresc ca un asasin într'o uliţă pustie. Aleia refrenului primăverii 1928.

Roză a valurilor te iubesc pentru numele tău palid ca şi chloroza fecioarelor. Dar iubesc şi zorelele cum te aşteaptă, din cingătoarea de mireasă a corolelor, să-ţi dea buna dimineaţa – şi să moară la ora cînd vei dejuna.

In fiecare april, cireşii culeg în flori surîsul alb al dealurilor cu căprioare ce se joacă în pantofi din pielea lor. Dar viaţa ta, între cronometru şi agendă, îşi angrenează paşii peste *florile cari desenează un profil de spumă şi parfum. Zilele se înlocuiesc triste ca palatul cu zidurile de scarlatină în descuamare al arhivelor. Acolo documentele sînt vechi şi funcţionarii de hîrtie arsă.*

Pauză. Un moment de tăcere pentru echilibrul verii, pentru sînii toamnei.

Iarna. Din acoperişe cresc şerpi cu inflexiuni de fum. Iarna obrajii fetelor mestecă dalii de purpură şi numai copilul florilor e acelaş în toate anotimpurile. In dimineaţa aceia, picături de sînge erau într'o alergare de fond printre arborii buimaci. La căsuţa postală 114, ai găsit un bilet şi o ecvaţie: „Alege între mine şi california de vise".

Aleia viselor paliative. (Pentru butoniera din filiera voastră ai furat doi muguri de azur). Dintre toate zeiţele, aceia care seamănă unei stele căzătoare te turbură mai mult. Doreşti un continent-alt, cu fruntarii de incediu, să te apere de agenţii societăţilor de asigurare pe viaţă şi de cunoştinţele îmbrăcate în serpentine de prins muşte. Dar globul e acoperit cu cinci exeme, deşi stă aplecat într'un picior pe catedă îngăduindu-ni-se să-l privim pînă la vîrsta şcolară de 11 ani. Ai vrea între sclavi o figură de cadril cu muşcatele în acvarium şi peştii în glastre, la fereastră. Ţi-ai comprimat ochii şi'ntr'un joc magic de linii şi puncte ai adormit. Intr'un joc care creşte în orbita ochilor tăorbi. Sub pleoape se ascundea un gînd oval ca şi glasul aburit al Taniei. O rază izolată într'o cameră neagră e o lamă însufleţită, de pumnal; dar poemul e undoirea unei raze de vocale vrăjite din camera neagră din ventricole spre cerul ce se deschide ca un evantai. Arunci punte un arpegiu narcotic de rîndunici ca mărgelele, mereu inedite, după cum pe grătarul sîrmelor de telegraf nici o vocală nu hodineşte. Trece legiunea îngerilor şi pudrează aierul cu poenul aripilor... Primeşte-i defilarea cu mîna la viziera orizontului!

Şi cînd aplecat peste tine vei face cale'ntoarsă, îţi vei regăsi faguri ampreintele sufletului pe acele piscuri de mătasă unde-ai cules edelvaisul unei tinereţi de reverii cînd îţi treceau calde prin degete pisici de Angora.

saşa PANĂ

A DOUA LUMINA

DEDICAŢIE

Viliei şi lui **Marius**

Dinaintea mea e un fluviu de pene multicolore, peste care corabia vîntului se leagănă în reverenţe uşoare, sau piatra vi[illegible] a aventurei, deschide coroanele limpezi, lărgindu-se într'o oglindă de valuri. Iată-mă iarăşi aplecat spre buchetul candid al unei pagini cu pieptul svîcnind de o emoţie suavă, ca întîia invitare la bal a Domnişoarei.

Da, scumpă Domnişoară Inimă, te iau la braţ şi simt tot sîngele năvălindu-ţi în obrajii de azur; ce-aşi putea să-ţi spun, fără să ciocnesc cu o irizare, ceaşca de porţelan a virginităţii tale? Virginitate, în înţelesul unei perpetue întîlniri neprevăzute, unei înoiri a senzaţiei vestind cu cîtă supleţe căderea unei mănuşi în obişinuinţă. Privesc înapoi şi dezlipesc una după alta, părerile de rău sau speranţele, lipite de trupul meu ca nişte afişe, vestind un spectacol care nici odată n'a avut loc. In clipa asta, trenuri se ciocnesc pe un povîrniş al minţii; un incediu cade brusc ca o pasăre, în pîntecul imenselor ateliere navale, ciocane mari se izbesc într'un vuet apocaliptic şi de sub sărutul lor, aierul se prelinge ca o aurora de funde. Trombe largi dar invizibile, înghit fără veste unul cîte unul tovarăşii de elan sau de jale şi e din timp în timp, o absenţă fără putinţă de corectare, ca o caligrafie a fulgerului într'o fîntînă a spaimei. De bună seamă o cortină magică se lasă dintr'odată între mine şi celălalt, şi în dosul ei, dispărutul regăseşte o fiinţă unică sau multiplă îmi face semne imperceptibile primeşte cu un surîs de compătimire ţipetele şi întrebările mele. Ingenunchierea şi hohotul dinaintea unui mînunchi de oase fără nici o verificare a substituirii căci D-ta sau altul e tot atît de puţin în osul cît şi în îmbrăcămintea lui. De sus, mosoarele destramă o ninsoare netedă, hamuri de apă se înoadă pe grumajii unor herghelii de viscole, singurătatea se răsuceşte şi ustură în măruntaie, ca un copac aprins stîruind să ardă sub pămînt la rădăcină.

Nu-mi mai rămîne decît aruncarea deacurmezişul, în mine însu-mi, să simt tăişul sticlelor atîtor amintiri în palme să tai cu o desfacere a braţelor cortina de unde, să prind în dinţi molusca rară sau alga unei înfiorări, nedefinite, ca ecoul unui ecou. In tăcerea compactă şi masivă ca un bivol spintecînd amurgurile, vitraliile largi par nişte havuzuri imense din care mîinile se ridică albe, rotesc peste privirile de brumă, se prelungesc în pescăruşi sau în pînzele bărcilor în delir.

BIBLIOTECA UNIVERSITĂŢII REGELE FERDINAND CLUJ

Degetul pipăie conturul fiecărui obiect cunoscut dar cu o tremurare atinge butonul de miracol o umbră fuge peste o umbră, un săltar se deschide în infinit Aplec urechea spre șipotul din mine ascult susurul cristalului depărtîndu-se pe drum pașii unui prieten perpetuiază zgomotul mort al ciorilor peste păragini, mărgăritarul lacrimei se adună încet pentru secole de puritate în scoica unei priviri.

Ce se petrece atunci în foița de cositor învelind pe dinăuntru cele mai ascunse tresări ale ființei? Care sunt acele fantastice construcții, ridicîndu-se sau mărindu-se dintr'odată, ca niște caravane de aburi pe geamul unui anotimp subtil cu zăpezile oblice ale respirației, cu un chiot de hamuri mănînd troica prin aier, pînă ce în foamea lupilor se năpustesc scorburile înghețate, alunecă prăpastiile de jăratec. Știu că în nici unul din vînturile care mă străbat, în nici una din revărsările spre care mă încumet, substanța mea nu se încuie, nici nu se definește.

Știu că trupul și întreaga făptura mea, ridicată în soare sau în viscol, nu e decît lentila strîmtă prin care sboruri și curcubeie s'au scurs. Imi zdrobesc carnea și memoria ca să descoper buruiana plînsului sau a surîsului cum a-și sfărîma vioara ca să găsesc pe frunza unei țîndări sonore, melcul sunetului iubit. De aceea dacă îmi poți luà aceste unelte: ochii, brațele, plămînii cu care mă ajut să trag la strung pentru mine formele și culoarea, cu nimic nu vei putea da în lături năvala de armonii, cavalcadele de invizibil dimprejuru-mi. Prin solitudinea nouă țipetele din mine izbucnesc ca o ploaie de serpentine, se desfac peste glaciala înfățișare a liniștii. Tremurarea în emoție a unei mîini zîmbetul de resemnare chinuită la o despărțire (firește, toamna într'o gară deșartă) revin se ridică la suprafață, cu o tragedie care mă uimește, îmi aduce în gură gustul amar a unei tristețe ca o chinină. Nu mă pot opri la mecanismul copiat cu hîrtie de calc în cărțile de medicină[1],) după cum nici legile (legile!) evocărilor sau ale memoriei nu m'ar putea interesa[2]). Țin deschiși ochii în acidul de insomnie al tenebrelor simt cum inima se încetinează sau se accelerează la o amintire venită de unde? mă las învăluit de nenumăratele frămîntări în paharul sîngelui tulburîndu-se. Acum traversez un munte de ghiață cu picioarele mușcate de șerpii frigului în otravă, acum alerg prin pădurile tropicale în urma unor animale uriașe, iată-mă într'un circ suferind de legănarea elegantă dar tristă a trapezistul sau alături de fochistul unui transatlantic împărțind osînda de flerbințeală și de cenușe. Dar un chip cu un păianjeniș de lacrimi mă reține mă face să sufăr. E la Paris în Spitalul Laënec într'un pat murdar și strîmt cu horcăitul unui plîns oprit în gîtlej, e bietul Armand Pascal,[3]), care nu-și poate ascunde amarul și chinul că el rămîne acolo, (știa oare că nu va mai scoborî dintre pețe, decît pentru a fi prefăcut într'un scrum atît de impapabil într'o cupă de care numai buzele azurului se vor atinge?) pe cîtă vreme noi vom regăsi strada, vitrinele, zăpada. Dar noaptea asta m'a chinuit chipul lui, l-am văzut pricepînd deodată o tragedie din fața căreia se dădeà înapoi cu un hohot de rîs, l'am văzut speriat de o singurătate pe care doliul o prevestise numai, și pielița lipită de oasele fine devenise un trandafir al respirației. Dar noaptea asta numele tău adorat, Mamă mi-a venit în auz, și chipul tău m'a luminat și mai trist cu ovalul atît de pur al feței și părul pe care îl știam negru ca un zbor, în cîntec, de mierle, devenise suav și alb ca o spumă de ecouri pe găleata unui fulger. Și dacă toate acestea le trec prin cernească[4]) e că-ți știu ființa care de atîtea ori a plutit în acest refugiu, aplecată peste umărul meu, urmărind volutele de fum ale memoriei, trecîndu-ți prin ierburile cuvintelor zmulse din mine, mîinile care în amintirea și visul meu nu s'au prefăcut încă în schelet.

Acea rupere bruscă, acea cădere pe un povîrniș de ace, dacă s'a potolit în revolta mea e că am știut să te regăsesc să fiu printre policandrele de secole păstorul care alături de tine (erai îmbrăcată într'o cascadă de nopți) să treacă din extaze în extaze, din reverii în reverii. Cu o tinerețe în voce și în iubire ai aruncat făptura ta peste destin ai primit cu un surîs angelic suferința cumplită. M'am chinuit gîndindu-mă că dacă nu eram departe de tine întunericul nu te-ar fi spintecat și fărîmat.

Dar m'ai învățat să presimt și m'am temut întotdeauna să nu treci cu un pas, în nevăzutul de care erai atît de aproape. Deacea și acum ești binevoitoare cu mine și îmi binecuvîntezi vise, cum ai atins cu o cometă a emoției realitatea. Deaceea neliniștea pe care o ghiciam la tine în privire și în gest numai, mi-a devenit scumpă și am întărit-o în evocarea și în scrisul cîtorva prieteni și al meu. In alergările pe munte sau pe genunchii mării, prin bulevardele orașelor sau potecile cătunelor, era în tine aceiaș nesiguranță aceeași aplecare spre invizibil, de care acum eu însumi vreau să mă apropii. Cu cît înaintez în experiență și în viață, te înțeleg mai pură și mai rară. Pentru ascensiunea pe piscul de moarte în care te afli încerc să împletesc funiile de poeme, încerc să mă lepăd de contingențe și de compromisuri.

Și cu prezența acelei ființe pe care-o știu în nume și în răsuflet cu o colombă de exaltare, mă rup din pragul de umbră, mă întorc spre o realitate purificată. ilarie VORONCA

1) Cu cît e mai pasionantă, mai apropiată de esență, vrăjitoria decît medicina.

2) In această privință, cu adevărat, vrednică de cumpănit este puterea magică pe care o au uneori cuvintele. Nu mă gîndesc la înțelesul bine înregistrat în dicționar sau conservat ca un fluture mort în anuare, ci la acele cuvinte care — poate prin uz — au căpătat o tărie de tămăduire, s'au substituit uneori celor mai autentice consolări și satisfacții. Exemple le-aș putea găsi mai ales în copilărie. Durerea unei lovituri puternice la genunchi dispare ca prin farmec când bunicul sau părintele prietenos spune: lasă că trece până la nuntă. Sau ar trebui ținute în seamă acele evocări — fără sens util — ala, bala, portocala, etc. care restabilesc magic dreptatea, repun în ordine bucurii, certe sau acordă juste satisfacții. E, cred, ceiace face tăria și îndreptățirea înjurăturii. E, deasemeni, forța de mare intensitate a proverbului. Intr'un studiu excelent despre Les exemples du proverbe, Jean Paulhan a examinat și pus la punct o serie întreagă de aspecte ale tăriei proverbelor. Observațiunile făcute la maigași pot fi aplicate și aiurea. Proverbul vine la sfîrșitul unei neînțelegeri, a unei nemulțumiri, nu numai ca un rezumat al situației ci și ca o despăgubire care restabilește lucurile și situația. «Când n'ai cap vai de picioare» sau «Ulciorul nu merge de multe ori la apă» sau oricare alt proverb e rostit ca o exclamare vrăjitorească pentru forța magică pe care o cuprinde pentru o împăcare cu sine și cu alții. E o invocație în care nu se cuprinde numai resemnare (în nici un caz umilire) ci și o oarecare măsură de superitate față de evenimente și de oameni. Puțin din felul cum S. Freud înțelege humorul. Invingerea unei suferințe a unei nemulțumiri printr'un cuvînt de spirit. Exemplul citat de Freud: Condamnatul la moarte a cărui execuție are loc într'o luni spune călăului: «Săptămîna începe bine pentru mine» Dar toate acestea nu sunt decât însemnări din ceeace voi dezvolta în «Magia cuvintelor».

3) Cine ar spune că aproape un an s'a scurs dela trecerea dincolo a acestui adevărat artist?

4) Rîndurile care urmează, ar trebui poate păstrate în aceeași tăcere, conținutul lor e prea personal și prea tragic pentru a nu arunca în ochiul cititorului o parte din vitriolul care îmi arde pe rug memoria. Dacă totuși mă încumet să le public, să înfrunt surîsul trivial al celui dintîi venit, dacă trec peste indignarea (justă)? a lui Leconte de Lisle dinaintea aceluia care-și arată rănile în poeme, e că am ajuns la o vîrstă și o față a scrisului meu în care reverențele și madrigaluriie nu și-ar mai găsi rost, în care toată pasiunea mea se îndreaptă spre adevărul și suferința care se zvîrcolesc în mine. Deaceea pînă la prietenii mei și pînă la mine nu poate ajunge nici un ecou din agitațiile și tocmelile mărunte ale unor privitori care cu obrazul diform lipit de geamul odăilor noastre încearcă să ia parte scoțind limba la misterul săvîrșindu-se înăuntru. Nu vedeți? Viața aici, cu toată floarea ei extraordinară dela țipătul roș al curcanului pînă la înfiorarea de borangic a privighetoarei. Nu vedeți? depe balconul în care ne-am cățărat însă-și scuipatul vostru pare o orezărie nesfîrșită cu fundele străvezii ale țînțarilor cu arătarea de păcură a cirezilor de bivoli. Să vă mai spun odată: poemul e carnea și sîngele nostru, reflexul de cositor al artei — trecută printr'o conștiință a suferinței e singura noastră stemă singurul nostru îndemn.

PRIVELIŞTI[1)]

DISCURS

lui Ilarie Voronca

Stup de putere! Vreau
să strîng în mădulare
tot ce în tine au
antenele din soare

Tristeţe'n echinox!
Deşteaptă-te şi treaz
acoper'o în box
cu pumnul în obraz

Melancolie, flaut!
aş vrea un cîntec, aşi
vrea ca un argonàut
un drum pentru alţi paşi

Cu tălpile de sare
şi coatele în vid
rinichiul ros de mare
şi ochiul infinit

vin şi mă ia de gît
vioară, dansatoare,
ulciorul de pămînt
să-l umplem cu răcoare

Şi iată-te la pas
cu vidul şi planeţii

în sîngele rămas
din începutul vieţii

călare pe inform
tîşnire ideală
cu monştri care dorm
în carnea virtuală

şi secole se rup
ca nasturii din stofe
din nesfîrşitul trup
al primei catastofe

Prea sugi ca un vampir
din carnea mea, gîndire!
Paingănul subţire
a tors un trandafir

de ată, pentru muşte.
Miraculos zidar!
duci formele prea bruşte
să sîngere'n calvar

şi în fiinţa curbă
pe care'n mine-o pui
foarfeci din bloc statui
pentru-o viitoare urbă

1923

DUPA PLOAIE

Vînul strănută de atîta ploaie.
Acum căruţele în care stă cosit au spart pietrele luminii.
Şi seara e proaspătă.
Ploaia a înlesnit respiraţia cîmpului, a spălat glasul privighetorii, a deşteptat din amiaza stabilă melcii, a ridicat sînge verde în obrazul frunzelor, a dat drumul parfumelor fiindcă a rupt lacătele de polen.
După ploaie plămînul deschide obloanele, scoate capul pe după gratii. Ca un pămînt, se lasă pătruns de apă, ca un ulcior poros piaptănă lumina
Iată-l deşteptat de cîntecul spălat al păsărilor
– de cîntecul stîlpilor de telegraf cu degetele în continente
– de larma iarmaroacelor din buzunare de provincie
– de herghelîile de cai iuţi şi fără slujbă din stepe
– de sapa căutătorilor de aur în Camerun
– de biela locomotivelor de manivela orgilor
– de revolta oglinzilor care sporeşte în Sud
– de masacrele civile pe covoarele libertăţii
şi de tot ce din parfume scarpină narinele
şi de sîngele aventurii care gîlgîie în sfîntul roşu

h. FUNDOIANU

1) Din volumul care va apare.

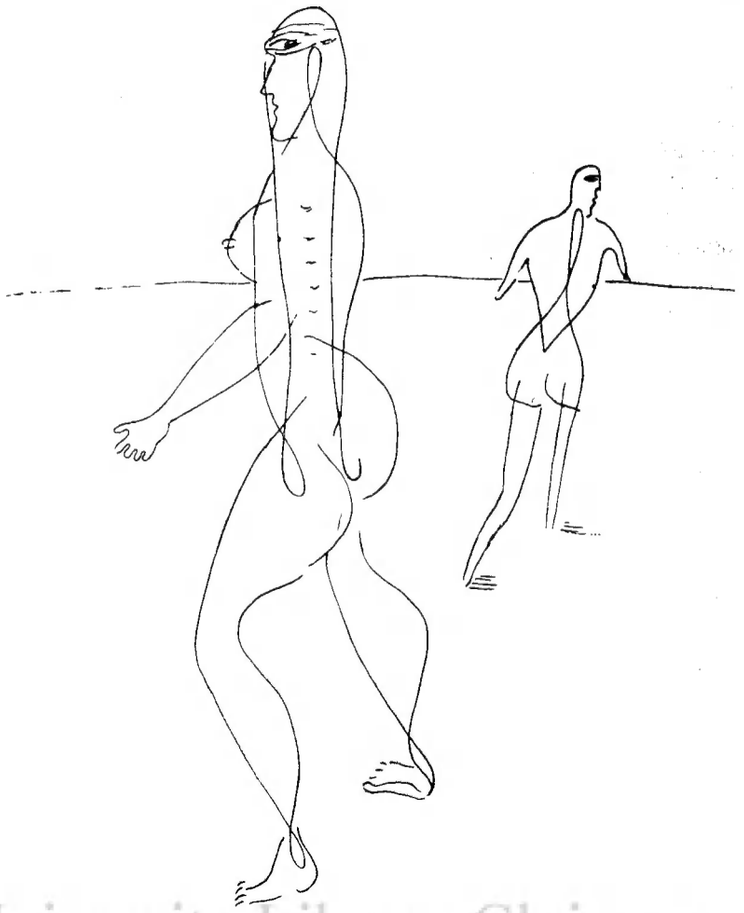

VICTOR BRAUNER: PENTRU CASĂ-ŢI PĂRĂSEŞTI TINEREŢEA

BCU Cluj / Central University Library Cluj

DESCHIDERE

Pădurea, lavalieră
agăţată de gîtul muntelui

ciocănitoarea e o
fabrică de cherestea

fosilele luminii
licuricii

pe trambulina visului
s'au prăvălit şi urşii

măturoiul lunei
s'aşterne pat tăcerii

a. ZAREMBA

D E S E N

In apa nopţii caut lung
Strîng inima în pumni şi strig
Un cap rotund ca un covrig
Şi'n noapte cade glasul ciung.

Sub gînduri plumb, stufoşi castani,
Trag paşii ceară din asfalt.
Praf greu pudrat pe vis înalt
Vesel gemut şi spîn de ani.

Lămpi galbene.... pe străzi oftat...
In rond nocturn sunet desmierzi
Iubiri tîrzii pe ţărmuri verzi
De şapte ori au leşinat.

O! cap miop, rotund şi chel
Peste acest desen ocult
Sări sprinten bombă de oţel,
Recazi în anotimp adult.

1929

n. FURCA

NOAPTEA CELEI DIN URMA NOPŢI

Un ochiu se deschide şi planeta cu zăpezile ciufulite în mimoze printr'o lucarnă aluneca, aluneca. Arunca mătuşa apropierii imediate în spirala ştergînd contururile, strîngînd la subţiori munţii ca aripile. În vid nu se mai zăria decît fantoma stelelor stinse de mult[1] *şi ca o panglică fluidă drumul singur spre care paşii depuneau o legănare selenară înspre o tăcere fără forţareţe. Braţele ridicîndu-se, intuitivele punţi toate se prăvăliră în besne cu fosforice rabufniri. Izolaţi deci pe un ţărm, într'un vaal de ghiaţă, prizonieri în colivia unui ceas delimitat şi ai unei întoarceri cînd carnea e mai vie decît pasările moarte de transparenţe în cuiburi cuvintele se ravisera între noi ca zăbrelele, putînd evada printr'însele într'o desaxare fluidă, într'o întrerupere cu deschizături în neant, în noi înşine, fără izbăvire, ca'n uşi turnante. Dacă totuşi ne-am fi oprit o singură clipă, un singur pas am fi înţeles poate, plînsul de viori putrede al pomilor, îmbrăţişaţi ca pentru o despărţire; am fi mîngîiat ferestrele săpate în vitrina nopţii ca nişte căprioare în grâuri, sub cari cadavrele străvezii se zbăciumau în cearceaful incendiat şi alb de vise. Depăşiam peste aceste o certitudine a clipei, a peisajului confundat cu noi, a realităţii noastre înşine spre o metamorfoză a pietrelor în gropi dure, în cari mişcările se încătuşau: într'o precipitare de psihoze, într'o nebuloasă în care braţe interioare jonglau între spaţiile strîmte astre de celuloid: clepsidrele de cenuşă din minutarele atîtea cîte au rămas pasărei Phoenix în penumbre. O secundă fulgera dintr'o biografie ca un aquarium de măşti, în priveliştea neclintită sub ochiul mat al lunii.*

Eşiserăm din noi în golul serii ca animalele din vizuini să privească împrejurul lor dihăniile lemnului, catargul amar al ierburilor se răsturnă şi un şanţ ca un dig înaintă într'un tunel în care mîna catastrofelor caută în van semnalul de alarmă, trezind cu un racnet de cucută gingiile foşnind în somn, zvîrcolind insomnia bolovanilor şi ridicînd în picioare spre o spaimă fără cuprindere, venii cu sîngele granulos, măcelăriţi în silex. Aduce-vor în cupe clocotită sabia sinuciderii lunare, mistuirea umerilor într'un neant al memoriei?

Dar atunci. . . .

Un pumnal în noaptea roşie a inimii tale căzu ca o stea şi profilul oval al căderii turbură puţin aerul greu împrejurul nostru ca o armură. Va trebui deci să salvez trupul tău abandonat şi inert, strecurat printre jerbele de sergenţi şi printre capetele de cai moarte ale felinarelor, pe scara scîncind în lemn, pînă la camera ta mică, pînă la carnea ta albă.

Am deschis fereastra şi am scos din sertarul ondulat al dantelelor ultimul linţoliu al lunii, cu care te-am acoperit. Un sergent încerca printr'un fluier metalul văzduhului, rezistenţa de tenebre a nopţii, dar moartea ta devine tot mai diamantină, tot mai prezentă. Puţină căldură, cîtă îţi mai rămăsese, într'o subţioară de opal, a trebuit să o scobesc cu dalta, dar dalta degenia în atingere cu pielea ta petală şi mîna se prelungea ca un gît de lebădă, gîtuind, după un umăr, o beregată care eră a mea, o beregată prin care atîtea cîntece le-au rotunjit şi le-au adiat dinaintea lumii, dinaintea spectacolului fix al materiei.

În liniştea şi'n pînda mea pe acoperişe, tropăiau copitele stelelor sau rămăsese undeva în aier, ecoul unui ţipăt pentru care-mi încordam urechea, îmi înţeleam sufletul? Se deschiseseră pe undeva în zăcătorile de metal, uşile, împrăştiind pe drumurile halucinate ale nopţii armăsarii îmbibaţi de sînge, incendiind cu mărăituri de arme, ţufişurile de sîrmă, adulmecînd mugetul de fosfor al lămpilor? Dar îmi poate cineva imputa moartea ta, tu care mai păstrezi încă un surîs pe buze ca un porumbel de gips al vieţii? Există undeva o pedeapsă imanentă a remuşcării, o justiţie ursuză a actelor voluntare? Cine-mi va putea opune o descalificare cînd faptul săvîrşit are în mînca mea justificarea lui neîndoelnică? Dar iată împrejurul nostru atîţia semeni vineţi ca o împrejmuire de gratii din care nu ne vom putea scăpa. Se ascuţie un ascuţiş piezis pe undeva pîndindu-ne arterele? O ură desfăşoară în noi steagul coroziv şi, siguri că ocupăm un punct central al lumii, ne însuflăm un elan să ne avîntăm suplu ca un jet spre o creare şi o destrucţie consecutivă. Iată excrescenţa pupilelor, cum vei şti să recunoşti dar, pupilele otrăvite printre cimpercile de iris ale animalului candid şi unduios?

Fulgerile nerostite iată-le premerse în caligrafia vie a şerpilor printre tălpile tale vătămînd surîsul jilav al rimelor. Înainţezi spre un adversar închipuit şi identificat cu tine, ca într'o oglindă în care te priveşti cu ochii aburiţi de aur sau încercuiţi de inelul insomn al reptilei. O înfruntare poate totuşi se petrece în cuprinsul clipei gol pentru retina ta modestă, pentru braţul fără îmbrăţişare al sufletului. Spre unde vei izbucni, din degetele febrile, locomotiva unei deraieri oarbe? Refulezi roţile halucinante din sînge şi sîngele se răceşte pe frunte în cuiburi de sudori: mătuşa de cenuşe a binecuvîntării se vîntură, candelabrul de cărbune al pomilor geme.

În mijlocul continentelor somnoroase, numai tu eşti viu şi aplecat peste un cadavru ca peste un abis. Dacă te-aşi întrebă că ucigînd o viaţă ţi-o dublezi pe a ta, poate faţa ţi-s'ar prăvăli fără repaosire într'un spasm, mînţile ţi-se vor răsfăţ spontane şi-ţi vor împietri vertiginoase în ochii tăi holbaţi şi deabia atunci moartea ta ar fi o recidivă şi nu te putea izbăvi pentru că înţelege-mă! oamenii cu legile ca verigile de fier în sus te-au împărţit irefutabil în criminal, iar pe celălalt în victimă.

Printre înfrîngeri ai vrut să iscî o victorie sărbătă cum ai fi vrut să păstrezi în guvoaie un buchet de raze. Dar revolta ta e postumă şi inutilă. Accepta deci antractul vieţii cînd un leagăn şi un mormînt sunt balastele celor două infinituri doar cu întreruperea între ele odată.

Vorbeşte cineva dincolo de cadavrul tău pipăit cu mîinile să caute dacă n'a mai rămas ascuns undeva un lacăt secret al vieţii, o zi bisectă, o zi postumă, o zi acuzatoare; dacă mai pîlpîie în vre-o cută un refugiu de frică? Dar ce vei deveni? Aşi fi absurd cu mine, nepăsători în faţa curajului pe care îl premeditasem, dacă ţi-aşi părăsi aici, sufletul absent şi n'aşi duce la comisariat şi depun stiletul şi corpurile noastre a nădăroni. Aşi fi abject dacă te-aşi lăsa şi n'aşi pierde cu paşi piezişi printre oamenii, aceiaşi, dintre cari te-am mistuit, tăinuind o crimă care nu eră de cît un act de absolvire, un curaj voluntar de afirmare, un gest lucind în nebunie. Aşi fi inutil dacă aşi dublă cadavrul tău frumos de înger captiv cu un hoit strâmb şi desfigurat, fiindcă aşi fi trebuit să mă gîtui menăjînd inima ta subţire pentru stiletul îngust ca o rază. Îmi provocasem anume o inimă grea şi bădărănă ca un bocanc tropăind prin mine, ascunzîndu-se în pumn, sfărîmînd glastrele, aceste mănuşi ale florilor, testele de coca trandafirie din leagăne înclinîndu-se în pălcatre; izbind un gong de sînge coagulat, tîrşind cadavrele negre şi ude de roua ale pisicilor pe jghiaburi: mutilînd florile gerului. Rugul infim din soba mărise şi cenuşa îţi acoperi pleoapele cu o pulbere de iris. Cheia se învîrti în broasca singură ca o gîză de metal în somn şi de la sine uşa se deschise ca o vedenie. Dacă ai fi căzut într'o gondolă de helisotropi, ascîrlîndu-te de pe balconul îngust de lemn, n'aşi fi ezitat s'o fac pentru priveliştea de o secundă, pentru traectoria albă a căderii tale. Dar te-am încărcat pe umeri ca un hamal dintr'un port de filde şi am scoborît scările mici eşind pe străzi, cînd ziua începu să mişune prin draperii şi am trecut printre oameni grăbiţi sub propriii lor paşi, printre proletarii pătraţi ca fabricile, prin toate zilele cu agenţii apărării publice, nepăsători de-a ne face vreo, tentatori de-a ne atinge fiindcă niciodată, nimeni n'a ştiut care din noi doi era cadavrul.

gheorghe DINU

1) Eminescu.

E R A T A

Napoleon a fost ciclop sau demi-evreu, de purta în mijlocul frunţii un perciun?

barbu ALBASTRU

Poésie Pure: de Paul Valéry à Tristan Tzara

— Tristan Tzara: De nos oiseaux, chez Kra —

On a mis quelques milliers d'années pour découvrir (et encore je ne sais si la découverte est faite) que ce que les hommes pensent vraiment et ce qu'ils prétendent penser sont deux choses bien distinctes, soit que parfois ils ignorent leur propre pensée qui ne jaillit que par bonds, aux moments catastrophiques, soit qu'ils la déguisent délibérement (ce qui n'est pas trop rare) pour mille et un motifs parfois bêtes à en pleurer, parfois singulièrement attachants. A cette loi psychique, les poètes ne font pas exception — ce qui fait qu'il y a toujours lieu de se demander devant une oeuvre: de quel côté est le mensonge? Le poète ment-il lorsqu'il écrit son poème ou seulement lorsqu'il en parle?

Récemment encore, dans un quotidien de Buenos-Ayres, Paul Valéry, qu'on déclare l'homme irréductible aux reportages et qui expose pour la millième fois sa doctrine, tout le long de trois colonnes denses, insiste sur ceci: que le poème est un système clos, un monde de relations fermées, mesurables, une architecture de sensations qui institue un ordre d'équilibres et de compensations. „Les dieux nous donnent gracieusement tel premier vers", dit-il, le reste c'est le poète qui le fait laborieusement pour se maintenir à l'altitude de ce premier vers. Corriger le hasard jusqu'à le supprimer, voilà semble-t-il, toute la volonté esthétique de Valéry. Mais, d'autre part Tristan Tzara, père de Dada, prétend nettement le contraire: découpez dans un journal, dit-il, des mots au hasard, jetez-les dans un chapeau, secouez, sortez-les un à un et collez-les à la suite; voici le vrai poème. Peu de poètes suivent la trace de Valéry: beaucoup, plus qu'on n'en pense, celle de Dada: la première doctrine, si logique, se révèle stérile; l'autre féconde; et cependant comme Valéry paraît raisonnable, comme Tzara paraît absurde.

Valéry ment, c'est ce que je voulais vous dire, mais Tzara aussi. Car, le premier, loin de détester le hasard, laborieusement, longuement, inlassablement le recherche: son poème est un filet savamment posé pour attirer le peu de hasard qui traversera, par accident, l'heure de son inspiration; recherche du hasard pur — Valéry appelle cela, *la chance*. Tzara, tout au contraire, est un poète dont les portes sont munies d'un tourniquet; le hasard le visite à toute heure; sans relâche, le récepteur sonne; la sans-fil a pour lui des communications urgentes. De ce chaos sans repères, que voules-vous qu'il en retire? Sa richesse l'accable. Lentement, minutieusement, à sa table de travail, il déchiffre la masse de matériaux, il opère la discrimination, il corrige le hasard touffu, luxuriant, dense; il l'émonde et le distribue: rien ne ressemble moins à un accident ou au poème du chapeau, que la poésie de Tristan Tzara. L'un et l'autre, les deux poètes sont soumis à une logique interne inexorable; mais Tzara jette la foule d'as qu'il a en mains et demande d'autres cartes qui lui doivent amener *infaillible-ment*, la quinte royale; Valéry, lui, n'a que deux pairs; il demande une seule carte, qui vient ou ne vient pas; lorsqu'elle ne vient pas, que retire-t-il adroitment dn son gousset? il gagne; mais triche-t-il?

Mensonge pour mensonge, lequel préférez-vous? eh, mais pour ma part, le *plus riche*: premièrement le sol généreux, ensuite l'intelligence perfectionnée. Bien entendu, ma comparaison n'est qu'une et rien d'autre: grossière, bien entendu, et fausse; mais peut-être ne jettera-t-elle qu'autant de lumière minime qu'il en faut à l'ouvreuse dans une salle de cinéma, dans la ténèbre sans issue, *pour placer*. Car sur la poésie, comme sur tout le reste, que la chose n'est-elle déjà établie, nous n'en savons rien. On peut mesurer le vers; mesurer la longuer d'onde, le rayon visuel; on peut fouiller le sens des racines, les dès du langage, on reste toujours hors du poème. Jamais un témoin ne verra dans l'évènement que lui-même et le poète, lorsqu'il parle de soi, se multiplie d'abord, puis se divise et devient, à son tour, un témoin. Quelle est la vérité? Est-ce vraiement son sens profond — son sixième sens — son

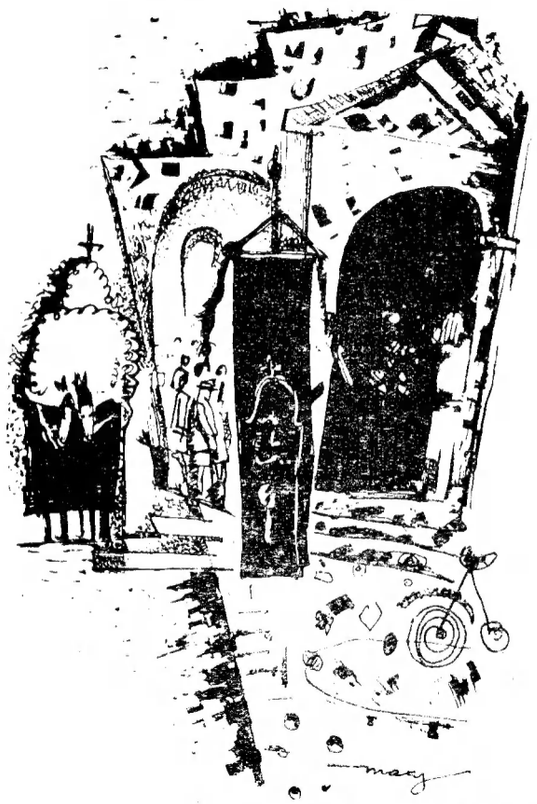

M. H. MAXY: FRAGMENT DIN BIOGRAFIA PRESE DINTELUI PROPRIETARILOR URBANI

flair inacoutumé qui mème le poète à creuser jusqu'à la truffe, ou est-ce par *mutation* soudaine, qu'une substitution près de lui s'opère, que le mot pris de lui a changé de sens, l'heure d'éclairage, que la pomme de terre grise subitement est devenue une truffe? Jamais le labeur, le travail jamais ne pourront obtenir, au prix d'une perte de temps aussi incalculable qu'on le veuille, le rendement imprévu d'une de ces chances qui ne viennent jamais qu'à ceux qui vont les rencontrer à l'endroit *exact* où le rendez-vous a été, de tout éternité, *fixé d'avance*

ce matin
de cuivre ta voix grelottait sur le fil
le jaune s'enfermait dans le pavillon *comme le sang*
la femme couverte de vert-de-gris de vert-de-gris
se dissipe comme la brume dans les clochettes
pleure — rose des vents — pleure blanc
voici une lumière qui pourrait être noire
fleur

Ainsi Tristan Tzara dépouille sa voix devant vous. Oxidable, il s'offre à tous les carrefours, à tous les points cardinaux, à la rose des vents, au hâle. Et c'est sa rouille, rouille des heures, des clous enfoncés dans les fruits, de serrures vives, des ennuis stupides, qu'il offre à tout venant dans ce livre décrié où à côté des carambolages de mots, de sens, les plus compliqués, sur le mur d'en face, il écrit:

„Je te tiens le manteau lorsque tu pars, comme si tu n'étais pas ma soeur"

Et ailleurs:

madame madame si vous saviez
comme je vous aime et vous idolâtre
vous ne partiriez pas sans une assurance
sur la vie à laquelle je pense

Que m'importe que Tzara, dans la mesure où il participe de l'accident et de l'aujourd'hui, dans la mesure où il refuse d'*isoler* de son poème, semble participer du provisoire et que des adversaires puerils, qui prennent les poètes pour des chevaux, jouent déjà au grand pari en temps; mais dans cent ans je ne serai pas là pour voir la défaite; ils ne seront pas là pour en jouir. Triste posterité si elle doit subir les dures lois de la nécessité qui veut que les *meilleurs* périssent, qui n'accepte que des victoires homologuées, en verité ce qui fait la qualité spirituelle d'une oeuvre et ce qui rend sa substance durable, ce sont choses d'ordre peu différent; les poètes le

plus souvent ont travaillé sur la résistance du vers, plus que sur sa vertu interne ; le langage a été cent fois plus sollicité que la source profonde. Cependant, un destin étrange a voulu que Leconte de Lisle fût jeté à la mer dans un sac cousu ; il a *voulu* que Rimbaud surnageât.

Le destin des héros, des révolutions est souvent tragique. Ils inspirent une méfiance absurde, une vague horreur. Cependant Tzara, malgré ses ressorts félins et ses écailles apparentes, marche enveloppé de solitude. Lentement, lentement, s'incline son navire ; à présent Tzara est au large ; loin sont les bouées et les phares ; très mauvais de penser, très mauvaise la mer mouvante ; le tangage.

Depuis „Nos Oiseaux" jusqu'à „l'Homme aproximatif" le livre auquel il travaille à présent, comme sa sensibilité s'est ridée, comme son expérience de l'homme est devenu une expérience de soi et comme la violence autour de lui s'est tamisée, est devenue ennui, souffrance.

A présent il appelle à son secours toutes les forces obscures, qu'il les connaisse ou les ignore :

miroir brisé sel renversé et pain qui tombe
puissent ces dieux sans figure m'épargner toujours

disait déjà Guillaume Apollinaire et ces deux vers, aussi maladroits qu'ils soient du point de vue du langage, valent à eux seuls les *oeuvres complètes* du premier poète *célèbre* qu'on voudra, au choix. Pareillement, Tzara qui était encore si maître de lui-même à l'époque „de nos oiseaux", semble se laisser entraîner aujourd'hui par je ne sais quelle puissance et perdre la boussole et se perdre. Dans les systèmes des poussières lumineuses sur lesquels s'ouvre notre lucarne et l'oeil de l'astronome, est-il une de ces étoiles dont le *décolage* est prévu, une étoile *aberrante* ?

Le catalogue du ciel, comme celui des poètes, est fait de lois fixes et d'exceptions ; il paraît même que les exceptions sont aussi régulières et fines, ce que ne laisse d'être réconfortant. Qu'une chose qui transgresse la loi, non seulement soit possible, mais soit légitime et prévue avec minutie, que l'accident soit annoncé bien longtemps d'avance et qu'il ait bien quand même, un moment *exact*, et que la règle et que la loi s'en puissent accomoder et ne s'en trouvent pas plus mal, voilà qui ressemble au banquier à qui une lettre anonyme demande de verser telle somme, à telle heure, à tel endroit et qui y va, entouré de détectives et rigolant et qui ne voit personne venir à lui, mais découvre stupéfait au moment exact, à l'heure fixée que l'argent mystérieusement a quitté sa poche.

N'attendez pas de moi de vous livrer l'image de Tzara, ni de vous offrir le sésame ouvre-toi de sa poésie. Tzara n'est jamais là où on le cherche ; quelle pauvre matière est sa matière ; il a beau écrire „la réclame et les affaires sont aussi des élèments poétique", il n'écrit ni sur l'une, ni sur l'autre. Ne vous arrêtez point à sa langue : Tzara souffre d'employer des mots, les mots souffrent de si mal le servir, une sorte de sciure seulement, aimantée s'y dégage et cette poussière le suit, l'entoure et le précède :

perdu dans la géographie d'un souvenir et d'une
[obscure rose
je rôde dans les rues étroites autour de toi
tandis que toi aussi tu rôdes dans d'autres rues
[plus grandes
autour de quelque chose

Ici vraiment le merveilleux commence. Tzara n'est plus un chef d'école, ni même un dadaiste, mais un *voyant* [1] lyrique et il se peut, cher lecteur, que tu ne puisses rien lui cacher lorsque les louches lois qu'il maîtrise te traversent de part en part et que Tzara, les yeux bandés, devine l'heure que marque ta montre et le grain de beauté sur la peau de ta femme et l'accident fortuit dont tu mourras.

L'coutéz-le plutot comme il sait depister les traces :

tu marches mais et c'est une autre qui mar-
[che sur tes pas

Dans l'univers du poème qui est celui des neiges hautes, est-il celui qui cherche ou celui qui est cherché ? est-il l'alpiniste ou le chien bernard ?

benjamin FONDANE

1) Dans le sens de Rimbaud, naturellement.

WIFEGO [1]

lui MIȘU

O locomotivă trasă de un cîine e foarte la modă.

O vacă elveţiană etichetată la uger : 4516/23 ; e mai puţin modern dar lăptos.

Pipăind ugerul doamna clătină dintr'o pungă şi spuse clar:

„CHIART	HOURDOUS
„FOIRART	MERDOUS
„PETART	ESGOUS
„BRENOUS	**Le feu de Sainct Antoine T'ar**
„TON LARD	**SI** TOUS
„CHAPPART	TES TROUS
„S'ESPART	ESCLOUS
„SUS NOUS	**Tu ne torche avant ton dépar**

Desperat i-am arătat alte vite. Şi niciuna nu semăna cu intenţiile ei.

E R A O P E R S O A N Ă C U L T I V A T Ă

...O tabelă reprezentînd familia cuvîntului **nas.**

A reţinut :

ANANAS
PAPANAŞ
AŞ.

Ma–ma–puppe–ma–ma–puppe–ma–
Ma–Ma–Ma–Ma–Ma–Ma
puppe, ma–ma–puppe, ma–ma puppe

Diese wunderbare Spieluhr, Gnädige.
Cette merveilleuse boîte à musique, cette...

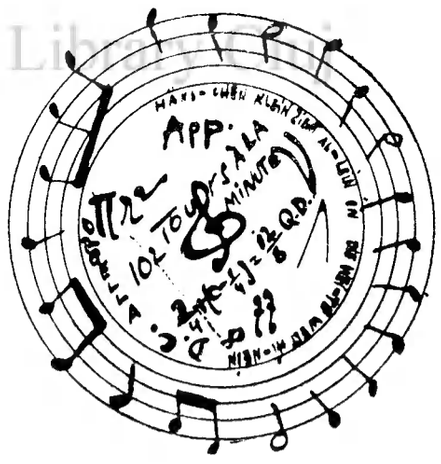

Guss–guss–guss–guss–guss–pup–pe.

Intre timp în colţul de West se consumau acestea :

K–A=KA
P–U=PU–U–PUTI–APU–KAPU
T–I=TI–UTI–PUTI–APUTI–KAPUTI
N–E–R=NER
INER
TINER
UTINER
PUTINER
APUTINER
KAPUTINER

O paiaţă de un zlot a plecat în urmărirea lor.

j. g. COSTIN

1) Salvată dela falimentul magazinului de jucării.

Babeș-Bolyai University Library, Cluj

LUI ILARIE VORONCA

Printre sfinxii cu ochi de piatră mată, încălecat pe calul de moloz al mansardei – călugării felinarelor bat mătănii sub tălpile mele – în tovărășia singuratică a caloriferului rece – ca intestinele unui monstru, moarte – ora 3 din noaptea aceasta, m'a trezit scuturîndu-mă de umăr.

Șorțurile de var și-au apropiat faldurile și un deget ca un macaz mi-a îndreptat auzul pe linia lui.

„Privește! umbrele prinse cu bolduri ce atîrnă pe tavan ca o grotă și ca un monument, bătute de vînt nevăzut, stau să cadă peste sufletul tău și să se amestece".

Satan – prin gaura cheii a acestei clipe – mă privește cu jind din camera obscură a celor doi ani ai mei – trecuți de mulți ani – țesuți din ore negre – în care înghițeam noroiul zilelor, amestecate cu sticla pisată a veninului său.

Cu mîna în vid, caut un sprijin ca un scamator un obiect unde nu-i, și mîna întinsă peste gol pipăie fîntînile prăpăstiei și jet-d'eau-rile ca o pădure.

Brațele se întind dincolo de pereți și orașe și în cer scheletul meu sună sec la atingerea oaselor, moarte a stelelor. Luna ca un solz de pește și ca o vespasiană pute.

De unde untdelemnul și barca liniștii peste aceste spume negre?

Cine-mi va oferi din glastra inimii – în noaptea aceasta – floarea de mac a unei lumini calde?

Un nume și-o ființă pornite din piept, aprind beciuri la toate răspîntiile arterelor și noaptea, fîntînile jet-d'eau-urile, ca un decor utilizat și inutil, dispar.

Dar, glasul tău a izbucnit ca un incendiu fluid de bunătate și prietenie, serpentină de entusiasm, impregnat ca parfumul discret al miresmelor albe, tu mi-ai dat în mînă fiola emoției și în noaptea aceasta, cînd sub grătarul nervilor arde focul negru pentru durerile tăcute și groaznice, sufletul primește morfina ta și-o îmbracă ca un voal de mireasă.

Privirea ta dizolvată în ochiul meu de paralitic, a schimbat duritatea vremilor de piatră ce-mi mișuna sub teastă într'o țișnire multicoloră a unei emoții, înfierbîntată la arșița sufletului și a prieteniei.

Entusiasmul îmi părea indecent și manifestarea impudică.

Ai suflat zăbrelele închisorii și mi-ai dat toiagul pentru șoseaua soarelui.

Ai clătinat vasul sufletului meu și aburii de vitriol s'au evaporat.

Dar prin ochiul meu de neurastenic, n'ai să citești literile săpate pentru totdeauna de mîna ta sufletească.

raul IULIAN

PRIMĂVARA PRECOCE

Din partea prietenului nostru M. H. MAXY, primim următoarele cu mențiunea „această scrisoare este trimisă special pentru publicare":

Dragă Baltazar,

Prietenul Maxy întinde o mînă prietenoasă și amicului Roll și amicului Baltazar, chiar atunci cînd desbrăcați de năravuri și cutezanțe literare, rămîn, unul negustor de lapte și celălalt, de var sau spumă de săpun.

Se întîmplă adesea să te naști într'o meserie. Adică succesor. Și să vrei să duci comerțul la un bilanț de onestitate . . .

Alții își aleg o meserie conform unei atitudini psihice sau unei intime inclinațiuni de polemică socială.

De ce, atunci, furia ta magnanimă se împlântă în amintirea schimbului efectuat (în natură) între „întîile cărți românești" (pe cari Roll le găsește dubioase) și pentru cari ți-a oferit o licoare albă și veritabilă.

Mi-ar fi penibil să arbitrez ieșirea ta pe teren, cu troamboane și clarinete, contra următorului, *cînd în balanța armăturii tale atîrnă atît de greu, biletul antet al „băiatului" Vox. Corecțiunea (?!) băiatului avansat „Zeidă" de nepotutul Gheorghe Dinu a fost, pentru tine Baltazare, coadă de topor. Și'ți mărturisesc: ai avut nevoie!*

De aceea aștept un moment propice pentru a-ți mărturisi sincer dragostea mea cea mare pentru poetul Ilarie Voronca.

M. H. MAXY

ÎNCÎNTARI GRAFICE

lui Moldov și lui Jean Gensfleisch Gutenberg

FRUMOASA ZEITZA

Lui Moldov, ca răspuns pentru poemul pe care mi-l-a dedicat; lui Gutenberg, ca recunoștință pentru că a perfecționat tiparul care mi-a prilejuit să:

Profit de un moment în care nu mă observa sergentul de stradă – căsca și el gura, ochii (barba, părul) la un alt afiș – pentru a rupe de pe gardul Cîmpinei – oraș eminamente cultural, care a adăpostit printre alții și pe ilustrul P° P° Papadopol – primul afiș al acestui poem, în care gîndurile deraiază și produc sgomot, ca unele trenuri.

CETAȚENI

Orașul nostru va primi între zidurile lui, pe aleasa aleselor, pe cea mai frumoasă dintre frumoase, Miss Romînia D-ra Magda Demetrescu, aleasa poporului romînesc pentru a duce salutul țării, fraților noștri de peste Ocean și să arate cu mîndrie întregii lumi chipul adevărat de frumusețe romînească.

Miss România va veni în ziua de Duminică 1 Decembrie 1926 și ne va vorbi despre peripețiile voiajului făcut în America, în Sala Teatrului Modern la ora 3, 6 și 9 jum. seara

Sumtem mîndri că vom avea în mijlocul nostru pe această frumoasă zeiță, care va veni să ne arate frumusețea întruchipată a țării romînești, și deci cu toții mici și mari să venim în număr cît mai mare pentru a aduce elogiile noastre primei Regine a frumuseței.

COMITETUL DE ORGANIZARE

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Dacă mint sau dacă am exagerat ceva, să mă bată Dumnezeu (N. B. sunt ateu) cît privește „*Comitetul de organizare*", el se compunea dintr'un singur individ, sinistru personaj al impresarului, același care – după cîte am aflat – a adus, pentru prima oară în Romînia, jalnica parodie a luptelor de tauri. Întrucît exploatarea Miss Romîniei este mai rentabilă decît aceia a taurilor rămîne de văzut cînd se vor încheia socotelile, la sfîrșitul turneului, deoarece mai sunt încă de vizitat: Bacăul, Slatina, Găești, Boșilcești și Mizilul. Acesta din urmă nefiind trecut de la început în itinerar, a protestat tot atît de energic ca și acum mulți ani în urmă, cînd cu prilejul unui express – tot un fel de miss, însă ceva mai rudimentar, ca pentru vremea aceia.

Dacă acest prim afiș era manifestul, alarma, stigătul care să trezească în cetățeni simțămîntul patriotic și pe cel estetic, iată pentru cei cari ar fi rămas dezorientați de atîta splendidă elocvență, că nu întîrzie să apară programul detailat, precum o mamă bună să-i ia de mînă și să-i conducă acolo unde le era datoria, adică la

TEATRU CINEMA MODERN
(FOST MONOVICI)

ATENȚIUNE
Duminică 1 Decembrie cel mai grandios spectacol
NU E FILM
ci
MISS ROMÂNIA
(D-ra Magda Demetrescu)
In carne și oase

va da

3 MARI REPREZENTAŢII 3

Se va mai rula şi frumosul film
Masca Diavolului

Preţurile: la ora 3: 30 lei, la ora 6: 40 lei, la ora 9 jum. 50 lei

De ce cu cît se înopta, costa mai scump, nu pot să vă lămuresc.

MISS OLLA

Dar în afară de acest limbaj de bîlci, biata miss a mai avut de suferit şi alte deraieri din partea cuvîntului culeş în plumb mînjit de chinorosul cernelii şi tras la rotativă în zeci de mii de exemplare, spre ilaritatea continentelor. Desprind din ziarul Dimineaţa reclama pentru efectele unui elixir şi elixirul unui efect, de reclamă

Vineri 29 Martie 1929

EFECTELE UNUI ELIXIR:

La festivităţi dau preferinţă şampaniei Mott:
Magda Demetres
Miss România
18 Martie 1929

„OLLA" GUM..?

este preparat în mod antiseptic şi verificat, de mai multe ori. Dovedit ca cel mai sigur mijloc de ai părare pe el de poţi bizui

Dimineaţa" sportivă

Cine este umilul, necunoscutul, care în noaptea de 27 Martie 1929, în subsolul „Dimineţii", potrivind distrat reclamele, a scris cel mai frumos poem al anului? Unde eşti tu, paginator genial cu zîmbet de drac, cu suflet de înger, scăpărînd din degete miracolul unei ironii depăşind toate hotarele? Dacă în noaptea paginaţiei, ai fost conştient de actul pe care îl săvîrşiai, cît te invidiez. Ai gustat atunci una dintre cele mai pure şi mai puternice senzaţii pe care o poate gusta cîndva vre-un om sau vre-un Dumnezeu.

Şi atunci, cînd gloata anonimă şi admirativă se învîrtea în jurul Alesei, pentru ca Ea să-şi caligrafieze numele şi calitatea pe fotografii cu pozele-i angelice şi costînd un pol bucata, ai fi ştiut tu, cînd ar fi vrut să-ţi semneze şi ţie un carton stereotip, ai fi ştiut să-i răspunzi cu gestul şi fraza nenăclăită în convenţionalism?: — nu domnişoară, eu vreau ţîţa dumitale cu autograf — Fata, dacă ar fi fost deşteaptă, ar fi rîs. Doar gloata admirativă, de emoţie, s-ar fi trişat în pantaloni.

MORALA

Nu există. Sau nu se află la urmă ca deobicei la toţi autorii, sau ca vagoanele de bagaje, la trenuri.

Ea — Dumneaiei: Morala — a călătorit tot timpul dealungul poemului, printre cuvinte. Acei cari n'au sezizat-o dintru început, să se sinucidă, fiindcă nu vor putea pricepe niciodată că eu sunt un înger.

geo BOGZA

V E S T I A R

VOR APARE:
DRIEU LA ROCHELLE — Une femme à sa fenêtre.
JEAN PAULHAN — Le Guerrier appliqué.
ROBERT DESNOS — Droits et Biens.
EMMANUEL BERL — Mort de la Morale Bourgeoise.
ABEL GANCE — Prismes.
WALDO FRANK — Jour de Fête.
FR. HOELDERLIN — La Mort d'Empédocle.
RENE CREVEL — Paul Klee.
WALDEMAR GEORGE — Fernand Leger.
PASCAL PIA — André Masson.

VA APARE ŞI SE VA GĂSI
LA PRINCIPALELE LIBRĂRII DIN CAPITALA
La 1 Martie cor.

MOARTEA VIE. A ELEONOREI

PLACHETA DE PROZA A D-LUI

STEPHAN ROLL

CU ILUSTRAŢII DE

VICTOR BRAUNER

In curînd va apare la o cunoscută casă de editură pariziană ISTOIRE DE LA REVOLUTION, plachetă de mare lux desenată de D-l Victor Brauner.

La 15 Martie va apare: „DIAGRAME", plachetă de lux de Ştefan Pana, cu desene de Victor Brauner. Tirajul va fi în limita subscripţiilor — 100 lei volumul — cari se primesc în luna Februarie la redacţia revistei UNU.

A DOUA LUMINA documente, essaiuri şi nuvele va fi volumul d-lui Ilarie Voronca şi va apare în primăvară.

PRIVELIŞTI — poeme de B. Fundoianu sub tipar la „Cultura Naţională".

NOPŢI BUCUREŞTENE de Filip Brunea sub tipar cu desene de Victor Brauner.

După cum ştim prietenul şi colaboratorul nostru B. Fundoianu a făcut în vara anului 1929 un turneu franco-cinematografic de avantgarde în Argentina, pentru care presa franceză l'a elogiat numindu-l „l'ambassadeur du film française en Amerique du Sud" adăogînd: Rappelons que M. Fondane présente le film français dans ce qu'il a de plus moderne et ne se contente pas d'un seul exemple. Pour nous il est le premier qui grouppe, dans une sorte de faisceau artistique, les oeuvres les plus caractéristiques de chez nous. Celles qui, justement, témoingent de notre esprit de recherche et de notre goût pour l'art nouveau.
(L'Intransigeant 11 Jan. 1930).

Pare-se însă că o polemică va avea loc între prietenul nostru şi d-l Pierre Dalfour (deasemeni reprezentant de filme franceze însă comerciale şi obişnuite): polemică pentru care „Comodia" din 9 Ian cor., publică un judicios articol al d-lui Fondane. Dacă polemica se va întinde o vom rezumă şi publica în numărul nostru viitor.

In cursul lunii Martie va avea loc în sala „Ileana" cea de a treia expoziţie plastică a grupului compus din pictorii: Victor Brauner, Marcel Iancu, M. H. Maxy, C. Mihăilescu, Miliţa Petraşcu şi Mattis Teutsch.

VIZITAŢI STUDIO-UL DE ARTĂ DECORATIVĂ MODERNĂ M. H. MAXY
CALEA VICTORIEI 77.

Luna Ianuarie a crestat, pentru răbojul plasticei — expoziţia de sculptură şi pictură din sala Ileana, sigiliul a două talente: D-na Miliţa Petraşcu, singura sculptoră autentică dela noi şi d-na Lucia Demetriad-Bălăceanu care dela ultima expoziţie a lunecat cîteva etaje în ascensorul progresului.

Poetul I. Sternberg, proprietarul baghetei unei regisări de eseuri noua în România şi care ne-a prilejuit şi ne va prilejui să scrim numai cuvinte de platină, a deschis în sala de sus a cinematografului Lipscani un teatru *nou*, un studio evreesc de *artă*. Pentru îndrăzneala d-sale de lavă, mă gustorii de pastişe îl vor linşa.

Iubite d-le Sternberg, cum să-ţi mulţămesc, ce statuie să-ţi ridic haal-ul inimei pentru delirul acelei nopţi în tîrgul vechi, ce mi-ai oferit

S. P.

unu **revistă de literatur**
apare lunar ■ director: Saşa Pan
Bucureşti (2) g-ral angelescu, 16
c. 3205. — Atelierele Răsăr

BCU Cluj / Central University Library Cluj